

การศึกษาการใช้โปรแกรมสนับสนุนและให้ความรู้ที่ทันต่อพฤติกรรมการดูแลตนเอง
ของผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี

นางนารถฤดี วัชรศิษย์

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF USING SUPPORTIVE EDUCATIVE PROGRAM AT HOME ON
SELF – CARE BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS IN
COMMUNITY, THACHANG DISTRICT, SINGBURI PROVINCE

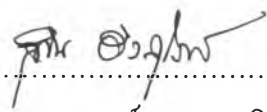
Mrs. Nartruedee Watcharasit

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic Year 2007

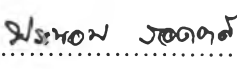
หัวข้อโครงการศึกษาอิสระ การศึกษาการใช้โปรแกรมสนับสนุนและให้ความรู้ที่บัณฑิตต่อพฤติกรรม
การดูแลตนเองของผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน อำเภอท่าช้าง
จังหวัดสิงห์บุรี
โดย นางนารถดี วัชรศิษย์
สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพักตร์ อุทิศ

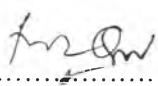

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับโครงการศึกษาอิสระ
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยูพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพักตร์ อุทิศ)

.....กรรมการ
(นางเพชรี คันธสายบัว)

นารฤดี วัชรศิษย์ : การศึกษาการใช้โปรแกรมสนับสนุนและให้ความรู้ที่บ้านต่อพฤติกรรม
การดูแลตนเองของผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี

(A STUDY OF USING SUPPORTIVE EDUCATIVE PROGRAM AT HOME
ON SELF – CARE BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS
IN COMMUNITY, THACHANG DISTRICT, SINGBURI PROVINCE)

อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ, 128 หน้า

โครงการศึกษาอิสระเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการดูแลตนเอง
ของผู้ป่วยจิตเภท ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมสนับสนุนและให้ความรู้ที่บ้าน กลุ่มตัวอย่างคือ
ผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์
คุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ โปรแกรมสนับสนุนและให้
ความรู้ที่บ้าน ซึ่งผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้นและได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวน 3 ท่าน โปรแกรมนี้มีเนื้อหาครอบคลุมการดำเนินกิจกรรมหลักๆ คือ การสร้างสัมพันธภาพ
การให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและผู้ดูแลหลัก และการให้ความรู้จำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วยจิต
เภทที่บ้าน เช่น โรคจิตเภท การรักษาด้วยยาทางจิต การจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิต
ครอบครัว และ การป้องกันการกลับเป็นซ้ำ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมดูแล
ตนเอง ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นอัลฟาของครอนบาค เท่ากับ .86 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน
โดยใช้สถิติทดสอบที (Dependent t-test)

ผลการศึกษาที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

คะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองที่บ้านของผู้ป่วยจิตเภท หลังได้รับโปรแกรมสนับสนุน
และให้ความรู้ที่บ้าน สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมสนับสนุนและให้ความรู้ที่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งพฤติกรรมการดูแลตนเองโดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้ยา
ทางจิต ด้านการดูแลสุขภาพจิต ด้านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และด้านการป้องกันการกลับเป็นซ้ำ
($t = -9.140, -4.467, -7.581, -5.253$, และ -3.266 ตามลำดับ)

สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

##4977803336 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING
KEY WORD : SUPPORTIVE EDUCATIVE PROGRAM AT HOME/SELF-CARE
BEHAVIORS/SCHIZOPHRENIC PATIENTS

NARTRUEDEE WATCHARASIT : A STUDY OF USING SUPPORTIVE
EDUCATIVE PROGRAM AT HOME ON SELF-CARE BEHAVIORS OF
SCHIZOPHRENIC PATIENTS IN COMMUNITY, THACHANG DISTRICT,
SINGBURI PROVINCE. INDEPENDENT PROJECT ADVISOR : Asst. Prof.
PENPAKTR UTHIS , 128 pp.

The purposes of this independent study was to compare self-care behaviors scores of schizophrenic patients before and after the utilization of educative supportive program at home. The samples were 20 schizophrenic patients who met the inclusion criteria and residing in community, Thachang District, Singburi Province. The study instrument was educative supportive program at home which which was developed by the researcher and validated by 3 experts. The main activities of this program composed of nurse-patients relationship, counseling, and providing essential knowledge related to caring patients at home such as schizophrenia, psychotropic treatment, environmental management to promote family mental health, and preventing relapse. Data were collected using self-care behavior interview form that had Chronbach alpha reliability coefficient at .86. The dependent t-test was used in data analysis to test the study hypothesis.

Major findings were as follows :

The scores on self-care behaviors of schizophrenia patients after the utilization of educative supportive program at home were significantly higher than that before at p .05 for a total score as well as 4 sub domains including antipsychotic drug, mental health care, daily activities, and preventing relapse (t = -9.140, -4.467, -7.581, -5.253, and -3.226, respectively).

Field of study Mental Health and Psychiatric Nursing...
Academic year 2007

Student's signature... *Nartruede Watcharasit*
Advisor's signature... *Penpaktr Uthis*

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผศ. ดร.เพ็ญพักตร์ อุทิศ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ ผู้ซึ่งให้ความรู้ด้านวิชาการ ชี้แนะแนวทางในการทำการศึกษาค้นคว้า เป็นแรงบันดาลใจกระตุ้นให้ผู้ศึกษาเกิดความเชื่อมั่นและตั้งใจ เกิดพลังที่จะทำให้โครงการศึกษาอิสระในครั้งนี้สำเร็จลงได้ ตลอดจนให้ความเมตตา เสียสละเวลาส่วนตัว เอาใจใส่ดูแล และให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษามาโดยตลอด ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผศ. ดร.ประนอม รอดคำดี ประธานสอบโครงการศึกษาอิสระ และ อาจารย์เพชร คันธสายบัว กรรมการสอบ รวมทั้ง อ. ดร.เพ็ญญา แดงด้อมบุทธิ ที่ให้ความเมตตาให้คำแนะนำในการศึกษา และเป็นกำลังใจเสมอมา

ขอขอบพระคุณ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ที่สนับสนุนทุนการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ นางพัทธนา จันลา ที่กรุณาอนุญาตให้นำเครื่องมือมาเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมสนับสนุนและให้ความรู้ที่บ้าน และใช้เครื่องมือในการศึกษา

ขอขอบพระคุณ นายแพทย์จุมพล สมประสงค์ อาจารย์เพชร คันธสายบัว และ นางทิพวรรณ เหลืองอร่ามชัย ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิช่วยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของโปรแกรมและเครื่องมือ ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้ ตลอดจนให้คำปรึกษา ห่วงใย และให้กำลังใจ

ขอขอบพระคุณ พระครูสิริพรหมโสภิต วัดพิบูลทอง จังหวัดสิงห์บุรี ผู้อำนวยการโรงพยาบาลท่าช้างและเจ้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ อบต. วิหารขาว อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกท่านซึ่งไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ. ที่นี้ ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษา และดำเนินการศึกษาจนสิ้นสุดกระบวนการ

ขอขอบพระคุณ นางมณฑิณี วรากรและครอบครัว คุณวีระชัย วงศ์กำแหงหาญ เด็กหญิงธนพร ทรงเพชรทรัพย์ บุตรสาว รวมทั้งเพื่อนๆ นิสิตทุกท่านที่อยู่เคียงข้างและให้กำลังใจมาโดยตลอด จนกระทั่งผู้ศึกษาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

ท้ายสุดนี้คุณค่าและประโยชน์ที่มีอยู่ในโครงการศึกษาอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแด่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ป่วยจิตเภท ผู้ดูแลหลักทุกท่านและครอบครัว ขอให้มีความสุขกายและสุขภาพใจที่สมบูรณ์แข็งแรง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ตลอดไป

นารถฤดี วัชรศิษย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
แนวเหตุผลและสมมติฐานการศึกษา.....	6
ขอบเขตโครงการศึกษาอิสระ.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	61
วิธีการดำเนินการศึกษา.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
บทที่ 5 สรุปผลโครงการ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
รายการอ้างอิง.....	103
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	115
ภาคผนวก ข แบบฟอร์มพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	117
ประวัติผู้เขียนโครงการศึกษาอิสระ.....	128

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การดำเนินกิจกรรมเยี่ยมบ้านตามโปรแกรม ครั้งที่ 1	71
2	การดำเนินกิจกรรมเยี่ยมบ้านตามโปรแกรม ครั้งที่ 2	71
3	การดำเนินกิจกรรมเยี่ยมบ้านตามโปรแกรม ครั้งที่ 3	72
4	รายงานผลการกำกับการศึกษา	88
5	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส ผู้ให้การดูแลเมื่อเจ็บป่วย ผู้รับผิดชอบการรักษาพยาบาล ระยะเวลาในการเจ็บป่วย จำนวนครั้งการเข้ารับการรักษาเป็น ผู้ป่วยในของโรงพยาบาล.....	91
6	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมดูแลตนเอง ที่บ้านของผู้ป่วยจิตเภท ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมสนับสนุนและ ให้ความรู้ที่บ้าน.....	94